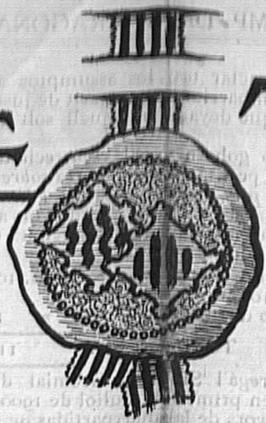

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 3.— Núm. 84.— Diumenge 16 de Mars de 1902.

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volem Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra; volem que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia 'ls pleys y causas: volem ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volem, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Vergonyas

Ab lo cop calent de las destetas colonials, duas cosas se pogueren apreciar: l'anormalitat de nostra vida social y l'inferioritat de nostra civilització industrial. Entrada la serenitat, s'imposá de veritat en la consciencia de tothom, la necessitat d'una nova orientació en la política espanyola; y era molt natural que fracassada per complert la política jacobina y centralista, la política castellana de tants segles, la substituís una política nova y regeneradora, un règim antitètic al primer, en una paraula, que'l criteri sabí y expansiu de la Corona d'Aragó informés, encara que no fós més que per ensaig, los actes de la política de l'Estat espanyol.

Gròs desengany s'ha seguit. Han continuat los homes de sempre; Caygué Silvela y pujá Sagasta, y'l primer ab la falta de serietat y de formalitat y'l segon ab las debilitats de sempre han conduhit al país a la disolució més completa.

Reconèixem a Sagasta sos molts anys y que sols ha tingut de jove y de vell energias pera escalar lo poder, però y'ls prohoms del fusionisme que han fet? Lo mateix, si fá ó no fá, que los de Silvela: ferosos marxar junyits al carro del moment atònic, romàntich y regressiu que representan, mohiment de progrés fill de la revolució francesa, sacudida la més reaccionaria que'ls nats han vist. Que ho digui'l socialisme francès, negació de l'igualtat, llibertat y fraternitat, resurrecció dels temps de l'Edat Mitjana, no democràtic y demagògic, sinó oligàrquich y reaccionari, que anorrea brutalment l'individu, y'l converteix en automata pera aixís difressar lo seu cessarisme y la seva autocràcia.

També fracassat estrepitosament lo caciquisme catalá, més bé, barceloní, se confabulá aquest y's dirigi en só de venjança al Centre en demanda de favor y ajuda pera contrarrestar l'influencia creixent dels elements cultes y sans, dels elements de pau, de civilització y de progrés que tenen, mal que'ls pesi, un programa concret y'ls encoratjan nobles y lligítims aspiracions de reivindicació, y que de cara vers a Europa volen acostarshi y no allunyarshen. Y'l govern de Madrid se digué: ab aquest pas la mort del règim ha d'ésser inevitable; y com en altra ocasió féu En Cánovas, no's preocuparen tant conservadors com fusionistas de res més que de seguir sas petjadas, d'atjar los jornaleros contra'ls amos, perque és de lo únich que entenen, de dividir, y aixís impedir que las masses obreras s'acostessin al catalanisme. Y efectivament vingué la benevolensa envers gent sospitosa y perturbadora, com és públich y notori, y's consentí en que's prediqués l'odi de classes y s'excités l'ànim dels obrers a fi de que dominant los anarquistas als socialistas, perdessin las eleccions los elements administratius y en conseqüencia fessin lo joch al caciquisme, que tot ho refiava de la derrota dels que vergonyosamente los havian tret de totas las entitats que representan forsas vivas.

Son fi no ha sigut altre que impedir a tot cost la normalizació política y social, perque'l poble no reflexioni y'l desordre continuat allargui sa vida. Aixís ha correspost lo govern a las manifestacions positives del renaixement de l'individualisme, característich de la personalitat catalana, de nostre bon sentit y esperit pràctich, del veritable amor de germanor, pauta de la vida del poble catalá. Ja ho veühen la regeneració y la vida nova de la gent del Centre, però en cambi ja no pot ésser alló de que los excessos de la llibertat se curan con la llibertat misma.

Mes, los treballadors, y fins los socialistas catalans han comenat a conèixer a l'apreciar los fets socials, que

los gargollers no poden donar més que punxas, y que'l catalanisme té rahó, que l'organización que vol és la més humana y civilizada, perque és la més lògica y natural. Si, obrers catalans, lo catalanisme pot donarvos lo que tots sols vos costará molt de conseguir; una major cultura, una intel·ligencia apte pera fundar en lo dret lo modo de satisfer totas vostras necessitats; la mellora de vostras condicions de vida, abaratintla; y també y és lo més essencial, l'intervenció directa en los assumptos polítichs-socials per administrar lo vostre y dictar en sempre las vostras lleys.

Catalunya atravessa una situació angustiosa y tristíssima y Déu fassi que no pitjorhi. Tot ho ha probat. Desatés per tots aquests homes funestos que no buscan l'apoyo del país sinó'l de la burocracia y'l del caciquisme; vexa la y injuriada per los rotatius que'ls tenen fermats a l'estaca del presupost ó comprats a copi de gracias y de mercès; desnaturalizada de cada día més, per lo núvol de llangosta famolenca que cau a totas horas sobre d'ella; en la espessa negror que tanca l'horitzó per tots costats, sols apareix un raig de llum, l'esperansa del prompte adveniment de la vida autonómica de Catalunya y del regnat en l'esfera colectiva de nostra societat, de la caritat principi gran y hermós del Cristianisme que cova dintre de la consciencia individual.

La llengua castellana y l'ensenyansa

L'estudi del castellá pot considerarse a Catalunya com a medi y com a fi. Com a medi, en quant nos serveix aquesta llengua pera instruirnos en tots los rams del saber, desde la primera ensenyansa fins a la de las diferents facultats. Y l'emprenem com a fi, quan procurém lo coneixement gramatical ó pràctich de l'idioma de Castella ab lo sol objecte d'entendre'l, parlarlo ó escriure'l, ó totas tres cosas a la vegada, a semblansa de lo que fem ab qualsevol llengua extrànjera.

Perque no siguem la llengua materna dels catalans, se'ns fá indispensable estudiárla, si hem de servirnos d'ella ab alguna correcció, treball que s'estalvian los demés espanyols, als qui, atenent més a sa parla que a sa procedencia a qui anomenem castellans. Entenguissim sempre que no's tracti d'estudis serios y especials del llenguatge, fets ab miras científicas ó literarias.

Per ser lo castellá l'idioma oficial docent en tota Espanya, en realitat sols com a medi l'aprenen la gran majoria dels catalans quina instrucció no traspasa las fitas de l'ensenyansa primaria. Ja hem apuntat en l'anterior article, los inconvenients que l'imposició d'aquest medi porta a la cultura popular de nostra regió, los quals se resumeixen en un de llastimosa transcendencia: l'endarreriment genal.

Peró's dirá: si l'imposició del castellá a las escolas de Catalunya fos obstacle als progressos intelectuals de llurs fills, lo poble catalá seria més ignorant que'l de las demés regions espanyolas ahont se parla castellá, y la realitat está demostrant lo contrari.

Concedimho, felicitant de pas per aytal motiu a nostres paysans, puig quelcom deühen posar de sa part pera que aixís resulti. Mes pera que tingües veritable forsa l'objecció, s'hauria d'examinar abans si a Catalunya és major y més constant que a las demés provincias l'assistencia de noys a las escolas de tots graus, y si entre nosaltres són més nombrosas qu'en altres parts las sostingudas per l'iniciativa particular, és a dir, las privadas ó independents del Govern.

Apart d'aixó, lo que no té réplica és la conseqüencia inclinable que de tot aixó's deduhix a favor de la

laboriositat del Magisteri catalá, quin, malgrat lo formidable obstacle de la llengua docent (de la falta de llengua mellor diriam), manté la cultura de aquesta regió, si no a major, al menys a igual nivell que sos companys del resto d'Espanya. Hi ha que dirho molt alt en honor d'una classe tan m-ritoria y modesta com poch considerada en nostre país, ahont no fá molts días se l'ha deprimít d'una manera tan injusta com vergonyosa, fins al temple de las lleys que deurian ferse pera redimirla y dignificarla.

Ara bé: com ha lograt lo Magisteri catalá destruhir la remora que als avensos escolars oposa la tirànica imposició d'un idioma estrany para'ls que aquí hem nascut?—Ab son patriotisme y son bon sentit pràctich.

Al decretarse la prohibició del catalá a las escolas de nostre país, aparegué devant son professorat aquest inconcebible dilema: si admetéu lo idioma nadiu de vostras deixebles a l'ensenyansa, faltéu a la ley y contra-yeu, per lo tant, grave responsabilitat; si no l'admetéu, deixéu incomplerta vostra missió, donchs que res ó ben poch podréu ensenyar a nens que no vos entenguin.

A n'aqueix problema casi insoluble plantejat desde antich per l'insensatesa d'una política uniformista fins a l'absurdo, vá tenir que buscarhi satisfactoria solució la resoluta voluntat del Magisteri catalá pera cumplir degudament ab sos debers professionals. Y, conforme's fá las a nacions més cultas que la nostra, en quinas existeix diversitat de llenguas (Austria, Bélgica y Suissa, per exemple), va donar entrada al catalá y al castellá a las escolas, agermanantlos degudament pels medis que aconsellan la Pedagogia y'l bon sentit educatiu. Establí'l procediment bilingüe en las tascas docents, mercès al qual los nens se perfeccionan en lo catalá, mentres aprenen més fàcilment lo castellá, posantse aixís en camí de cercar, ab la llengua oficial, las nocions propias de la primera ensenyansa.

En nostres temps y sancionant la antiga obra de Catalunya, los mestres d'Espanya reunits en Congrés nacional pedagògic a Barcelona durant l'Exposició Universal de 1888, discutiren y varen aprobar aquestas duas conclusions: «La ciencia pedagògica reclama que als nens se'ls instrueixi en la llengua que coneixen».—«Lo mellor procediment pera ensenyar als nens la llengua castellana ahont no és aquesta la nadiua, consisteix en la pràctica y comparació d'aquella ab la seva propia».

La primera d'aqueixas conclusions és la simple expressió del sentit comú, contra'l que la ley obliga a procedir als Mestres de nostre Principat. La segona és filla d'aqueix mateix absurd legal aquí imperant, y ha sigut necessari arbitrarla pera mellorar quelcom los funests efectes de no poder aplicar la primera.

L'empleo d'exercicis bilingües, pràctichs sobre tot, és, donchs, indispensable a las escolas primarias de las quatre provincias catalanas pera conseguir algún fruyt en l'ensenyansa, tant de l'idioma oficial com de quals-vol de las assignaturas del programa. L'experiencia ho ha reconegut desde fa molt temps; lo Magisteri ho ha proclamat, sense discrepància d'un sol de sos membres. Es l'únich camí que conduheix prompte y ab seguretat al terme desitjat per mestres y deixebles. Proscriure lo llenguatge catalá de nostres estudis és tirar a perdre, ab coneixement, lo temps y'l treball d'uns y altres, mantindrando estacionats los progressos educatius de nostres fills, fomentando l'ignorancia de las classes populars de Catalunya. Per aixó cap Professor genal y experimentat pot ser avuy aquí exclusivista en materia de llenguatge docent; tots adoptan sens vacilar, métodos y procediments bilingües, combinant lo catalá y'l castellá en sos treballs y explicacions. Gosarí recominarlos algú per l'insobersancia de lo

manat en aquest particular? No ho creyem ni estaria en son lloch la censura. Los absurdos may tingueren justificació, per més que's vesteixin ab lo ropatge gubernatiu. Lo primer y principal deber del Mestre és ensenyar, pels medis més fàcils y racionals; los que li estalviin temps y treball a n'ell y esforços mental al deixeble. Tot quant s'oposi a n'aixó déu apartarlo de son camí, com estorb molest y contrari a llurs fins. Aixís procedí sempre'l Magisteri catalá respecte de la prohibició de son idioma nadiu pera l'ensenyansa y aixís ha pogut en tot temps mantenir lo nivell intelectual de la joventut del Principat, a igual altura quan menys que la de las provincias de parla castellana. Aquesta y no altra és l'explicació d'un fet que sembla impossible. Aquí's troba la solució de la gravíssima dificultat que d'altra manera no's podria resoldrer.

Apart de l'utilitat evident del catalá en las tascas escolars del nostre país, un'altra rahó poderosissima l'ha conservat en llurs centros educatius. La que fá inútils tots los atachs y impotents totas las resistencias: la necessitat. Lo nen catalá, més lògich que'ls autors de manaments que resultarian ridículs si no fossin tirànichs, y dòcil a la suprema y inviolable ley de la naturalesa, no abandona sa llengua, ni dins ni fóra de l'escola, ni devant de las ordres més severas, ni devant dels castichs més... poca-soltas. Y com pot abandonarla si sens ella restaria quasi mut? Y prou sabem tots la poca afició que hi tenen los noys al mutisme.

Recordin los qui'ns llegeixen los felissos temps de la seva assistencia a l'escola primaria y diguin ab sinceritat quin idioma s'usava en las mateixas horas de classe, en llurs animadas pláticas ó llurs secrets xarroteigs ab los companys, y si, fins devant del mestre, los agra lava gayre parlar en castellá. Sens dubte confessaran que'l parllavan tan poch com podían, perque ningú, y molt menys los nens, prefereix lo difícil a lo facil, ni lo intrincat a lo planer. La Pedagogia y'l bon sentit infantil están d'acort en aquest punt; los qui no hi han estat may, són los Guberns uniformistas y las conveniencias de l'ensenyansa a Catalunya.

Perque aquí pot negar que aquí lo natural, lo lògich y lo convenient fóra ensenyar als noys «en la llengua que coneixen»; ó siga la seva, la catalana, com s'estableix a la primera de las esmentadas conclusions del Congrés nacional pedagògic de 1888?

No estranyariam que surtis algú calificant de separatista'l principi pedagògic en que's fonamenta aquella conclusió. Ara está de moda aquesta parauleta, y ja és sabut que la moda tot ho avasalla. Esperém donchs que passi, pera pensar ab rectitut y sensatesa.

SALVADOR GENIS.

Notas scandinavas

La pesca del bacallá

Per allá'l mes de Janer és quan lo bacallá surt de las misteriosas profunditats de l'Océa pera acostarse a las costas, tot cercant paratges tranquils abrigats de las tempestas, ahont pugui entragarse al gran acte de la reproducció. Son instint lo guia segurament a través dels estrets passos de Vestfaalen y de Laffsden a las ayguas de Vestfjord, ahont forman grans banchs, constantment renovats, fins a la meytat d'Abril, época en que'n fugen, extenentes per las costas laponas pera guanyar las regions árticas.

En dit temps, las tripulacions que havém vist prepararse en las llars de las vilas, aprofitant los bons vents, llargan las velas y vogant ab lo corplé d'esperansa, s' dirigeixen cap al Vestfjord. De totas parts, lo matix del Nort que del Sud, surten mils de bastiments de variats desplaçaments,

graciosos y lleugers de forma ab llur proa alta de gondola veneciana; navegan per grupos, de conserva, los més petits s'aguant l'estela dels més grans com pera posarse baix la seva protecció, fins que triat lo port deixan anar las àncoras, tot aplegant estretament com si s'improvisés un flotant y asilat poblé en un costat de la platja, quina servirá de port de refugi ahont s'hi instalran las tripulacions pera descansar, pera reparacions y pera preparar los productos de la pesca.

Un dels punts més frequentats és Svolveer, xamosa vileta, al menys durant la temporada de pesca, coquetament aixecada sobre la costa oriental de la gran illa d'Ortraago, defendada dels cops de mar per una línia de baixos, constituint un fondejader dels més segurs pera tota classe de bastiments. Casas y barracas s'aixecan sobre las crestas de las rocas que sobresurten entre las onas, algunas assentadas sobre estacas, aquí y allá, en desordre, com si may un mal cordill los hi hagués imposit un senzill aliniament, escampadas capritxosamente com gaviotas en repós; y si entre algún petit marge pera nivellar lo terrer s'hi troba un xich de terra vegetal desseguida'l converteixen en un jardinet que cultivan ab gran cuidado; n'hi ha que no tenen més que vuit ó deu patateras ó altres llegums. Las casas totas són de fusta y pintadas de groch, vermell ó negre ab quadros blancs ó blaus y en las cobertas s'hi veu un espès herbam florit de lluny semblan joguinas de noys.

Al darrera la vila y ben aprop com si volgués abrigarla, s'aixeca una abrupta muralla d'altas montanyas dentelladas, ahont los efectes de llum són deliciosos a l'extendrer sobre las primas crestas de las rocas negras, sobre las tacas de verda herba, y sobre las capas de blanca neu. Lo perfil d'aquestas montanyas s'estén fins a trobar una cadena de montanyas transversals totas cobertas de neu, mentres que al devant las crestas de nombrosos illots, poblats de corps marins y d'ánechs, animan la superficie de l'aygua. Svolveer és un dels mellors punts de recalada; altres n'hi ha que sols ofereixen a la vista un espectacle de freda solitud y de lamentable desolació.

La població nómada qu'invadeix las costas del Nordland en plè hivern, puja a més de quaranta mil homes, que tripulan uns vuit mil baixells; aquests s'extenen sobre una línia de 100 kilòmetres. L'Estat organisa'l servey de vigilancia y reglamentació de la pesca, empleanth uns quaranta homes que no tenen massa feyna, puig los mariners són de natural honrats y cumplidors de la ley. L'exercici d'aquesta industria és completament lliure; solzament pera'l bon ordre, s' prohibeix l'ús de las xarxas y'ls palangres durant las horas de fosca nit: los baixells llevant àncoras cada matí y tornan a la nit obheint a una senyal general. Solzament los pescadors a la fluixa poden pescar a tot-hora.

Tant bon punt arriban los pescadors al seu anclatge habitual, s'apressan a instalharshi. Los fochs d'herba seca s'encenen; en las esquifidas barracas s'hi enmagatzenan los efectes de recambi y la provisió de queviures. Després, cada matí, a la senyal que dona'l jefe de l'estació (opsyn) los baixells s'allunyan a tota vela pera arribar lo més aviat possible als llochs ahont los banchs de peix se reconeix que hi són, molt sovint a distancias de 40 a 50 millas. Allavors los palangres ja preparats són llensats a l'aygua, las xarxas s'extenen llarch a llarch sobre una distancia considerable, los fils ab plom baixan y pujan ab un mohiment candencios.

Lo bacallá's troba a una profunditat de 20 a 25 brassas; a n'aquest fons deu ésser agafat y's comprèn que la feyna sigui per demés penosa en un mar quasi sempre molt mogut, y aguantant una temperatura sempre

glacial. Los aparells usuals pera la pesca del bacallà són: palangres, xarxes i fils a la mà (fluixas).

Las barcas palangreras són de 2 a 2 1/2 toneladas y las tripulan cinch homes, que manejan altras tantas cofas ab 480 amts cada una. L'esqué que s'empleya és l'arench, lo pop y ls residuis del mateix bacallà; molts vegadas se cambia la naturalesa de l'esqué pera excitar al peix. Un palangrer recull de 6 a 700 bacallans en 24 horas, encara que regularment sols n'agañan la meytat.

La fluixa és l'aparell dels pobres, y s'hi empleya la mateixa classe de esqué; devegadas se limitan a posarhi un trosset de llaua tallat en forma de peix. Un pès d'una lliura assegura l'immersió del fil y li dona la tensió necessaria. Tot lo treball de la tripulació, reduhida a dos o tres homes, consisteix a donar a l'aparell un mohiment de pujada y baixada. Tanta és l'abundor de peix que molts vegadas s'enganxa per altres parts del còs que no és la boca. Es d'allò més curiós veure l'entusiasme ab que treballan. Sempre ab lo fil a la mà fins que una vibració prou coneguda los indica que han picat; allavors un mohiment brusco fa saltar enlayre un gròs peix, que cau al fons de la barca ahont mor després d'un petit quoteig.

Las xarxes en ús pera la pesca del bacallà són conegudas ab lo nom de gam, terme genèric que s'aplica a totas las xarxes flotants destinadas a emallar tota classe de peix. Cada xarxa té d'amplyria de 25 brassas y de 5 a 6 d'amplaria, y s'manté verticalment dintre de l'aygua per medi d'uns flotadors a la part superior y de grosos ploms en l'inferior. Aquestas xarxes se colocan a linia, 40 o 50 seguidas. Los baixells són de 8 a 10 toneladas y ls tripulan de 6 a 7 homes. Alguns d'aquests baixells han fet agafadas de 2 a 3 mil bacallans en una nit; però'l terme mitj és de 800.

La preparació del peix se practica arrèu de la mateixa manera. Desembarcat lo bacallà és esgoijat encara puntejan; una mà molt experta li talla'l cap, separa ls intestins y li fetje que's destinan a guano y a oli; los ous s'estivan en barrils y's venen als pescadors del Cantábrich y altres punts pera grumeix. Després lo còs del peix és secat o salat, segons las necessitats del comerç, sense més preparacions baix lo nom de *stocfish*, que aquí coneixem per peixo-palo, o beabó de *Klipfish*, que aquí n' dihèm bacallà.

Antigament la major part de pesca era secada y se'n feya peixo-palo; avuy solzament s'aplica a aquesta operació la petita part dels mariners. Es molt senzilla: s'extrèuhen los intestins, lo fetje y ls ous, y per la qua's penja'l peix en uns travesers de fusta, ahont poch a poch se vá secant.

Lo tractament del *klipfish* exigeix més cuidado y treball. Sobra'l peix de dalt a baix, se li trèuhen tots los orgues interns y la part superior de la columna vertebral; se l'estiva en las bodegas dels baixells y se'l sala. Després lo baixell se fá a la vela cap al port destinat a l'efecte, lo desembarcan lo ben rentan ab aygua de mar y l'extenen damunt de las rocas de la platja, ahont lo deixan secar a plè aire durant un parell de mesos; los d'Abril y Maig.

Tot aquest bacallà, fá cap en sa major part, als grans *Entrepôts* de Bergen. La vella ciutat haureática, ab lo séu gran port enriat de mástils onejan las banderas de totas las nacions, ab sos grans molls plens d'animació, bordejats per altas casas de fusta, no ha perdut res de la seva antiga prosperitat. Es lo mateix seguit de negocis, lo mateix amuntegament de barrils d'oli y de salasóns, de peix sech; és la mateixa munió agitada d'embarcacions de formas estranyas, entre mitj de quinas, la sirena dels moderns vapors deixa oír llur nota discordant.

M. B.

Comentarios

La Crisis

Lo cinch Sagasta, vegentse altra vegada compromès y no valentli fingirse malalt pera aturar los aconteixements polítics que li venian a sobre, ha sortit del pas decretant la suspensió de sessions de las Corts y presentant la dimissió colectiva del ministeri que presideix. Ab ayal motiu, sembla que la Regna está disposada a oferir lo govern al polítich d'altura que's comprometi a formar un ministeri de concentració, y sembla també que'l futur president del Consell será n Montero Rios, designantse pera las principals carteras a Canalejas, Romero Robledo, Maura, Tetuán y altres conspícuos que desde fá molt temps venen sufrint los efectos d'un dejuni ministerial forós.

Aquesta colla de galifardèus y totas las nulitats polítics que's segueixen, si hem de jutjar per las noticias que venen de Madrid, no hi vèuhen de cap ull, consi-

derant segur que'l poder anirà a las sevas mans; però'n Silvela y'l mateix Sagasta, indignats devant de la possibilitat de que's trenqui per primera vegada'l torn pacífich dels dos partits que fins ara han sigut amos d'Espanya, treballan desesperadament pera fer fracassar la concentració y en Silvela fins amenaça ab retirarse de la política si en lo nou ministeri hi entra cap conservador disident.

Fá molt bé'l Sr. Silvela al no acceptar aquesta solució, perque no exercint com no exercix més que la qüefatura nominal del partit conservador, fóra facilísim que la majoria d'elements l'abandonessin, per arrimar-se, com és natural, al sol que més calenta, impossibilitant lo tal vegada de tornar al govern. En Sagasta, pel compte que li té, ajuda a n'en Silvela en aquesta tasca de posar brossas al beure dels concentrats, puig per ara'l vell pastor tampoch ne té ganas de que l'enviïn a la reserva.

Com se solucionarà'l conflicte? Tal volta a l'hora en que aquest número arribará a las mans dels nostres lectors, la crisis ja estarà resolta y tindrèm reconcentrats d'sense reconcentrar. Però, sia la que's vulgui la solució, l'ensenyansa que se'n treu de lo que'está passant en los actuals moments, hauria d'aprofitarse pels qui no están encegats per las pasions políticas, donchs és hora de que tota persona decent se n'allunyi d'aquests pugilatos vergonyosos que no tenen altre fi que l'usdefruyt del poder, a benefici d'unas quantas collas d'homes espavilats que s'han proposat viure a l'esquena del poble.

D'aquesta nova bugada política, l'Espanya, com sempre, ne surtirá perdent un altre llensol.... Preparèms donchs a veure a quin *llensol* li tocará'l torn, y estiguem previnguts per lo que pogués succehir....

Los Boers

Ha sigut comentat ab l'ardent simpatia qu'inspira l'heróich poble Boer, en sa sens igual lluyta per l'independencia ab la poderosa Inglaterra, lo telegrama donant compte de la gran derrota sufrida per la columna que manava lord Methuen a Tweebosch lo dia 3 del corrent.

La columna del ventus a Modder River a Graspaan y Magersfontein se composava de 1.200 homes, ab 4 canóns y un convoy de queviures, municions y material sanitari. Fou atacada ab la bravura a que's tenen acostumats per las foras del general boer Delarey fortas de 1.500 homes.

Lo resultat de la batalla fou un desastre pera las tropas inglesas. Tingueren gran nombre de morts, ferits y presoners; tota l'impediment y l'artilleria caigüen en poder dels boers y'l general Methuen sigüé ferit y fet presoner.

La noticia d'aquest desastre ha produhit forta sensació a Londres, mentres en lo resto del mon ha fet creixer las simpatias envers las petitas republicas sud-africanas que donant probas d'un esperit gran y d'un heroisme sens exemple, alentadas per lo sant desitj d'independencia, sostenen una guerra desigual y de la que sols cal esperar alguna cosa, gracias a la fé ab que lluytan y a l'entusiasme y abnegació ab que sostenen sos drets.

Sembla que l'opinió inglesa ab motiu d'aquesta desfeta, reacciona a favor dels Boers; y tal vegada'l govern d'aquella nació aprofiti l'ensenyansa pera comensar las gestions a fi de concertar una pau honrosa per abduas parts. La justicia y l'humanitat ho reclaman aixis, però no cal fiarsen, perque ja se sap que quant Déu vol perdre als pobles primer los torna boigs, y Inglaterra ja fá molt temps que en qüestions patrióticas, segueix lo camí de la bojeria.

DE CONSUMS

Ningú menys sospitós que nosaltres en lo que respecta al Concert Gremial; un dia y altre dia havèm encorjat a aquesta institució, verament democrática, pera que'ls resultats fossin los que l'opinió pública havia concebut, y fins no hem enfondit massa a discutir si'ls actuals síndichs representavan legalment o no als gremis, pera fugir de personalismes y no fer més difícil, la poch ayrosa situació dels síndichs, avuy eregits en verdaders dictadors de l'administració de consums, despreciant y no comptant pera res ab los gremis que'ls nombren y aixoplugant sota l'arbre del caciquisme pera seguir ocupant un càrrech, que los hi fou retirat pels gremis.

Mes, faltariam ara a nostre deber y a nostra conciencia, si no protestèssim de que's segueixi cobrant lo deu per cent, que per l'article 20 dels presupostos vigents deü ésser rebaixat, perque ab lo que passa en aquest assumpto no semba sino que's vulga fer bona l'administració del govern central, contra la que clamem a tothora, puig com digué molt bé nostre amic Sr. Rossell, una vegada que per casualitat nos rebaixan un impost, los organismes locals s'empenyan en sostenir-lo, acudint a subterfugis qu'en últim terme paga'l poble de Tarragona, tant necessitat de que'ns preocupem tots de fer més lleugera la pesada càrrega dels impostos.

Per aixó repetidament havèm reclamat que's rebaixés lo 10 per 100, y sols devant de las rahons que oficiosament s'han vingut donant, ab las que sembla que sols se busqui enredar l'assumpto, nos decidirem a publicar lo solt que aparegué en nostre número passat, sense que obegués a cap consigna, com maliciosament vol sopasar lo portavèu del Sindicat, puig de consignas no'n necessi-

tèm pera tractar tots los assumptos ab veritable imparcialitat y esperit de justicia. Y lo que deyam en aquell solt ho probarem.

Quan lo govern creá'l recárrech del 10 per 100 per impost de guerra sobre'ls cupos que per consums cobrava l'Estat, l'Arrendataria andalussa que allavors administrava l'impost, extenia'ls rebuts en la següent forma:

Por... kilos de tal especie.	Ptas. 100
10 por 100 impuesto transitorio de guerra.	» 10
Total ptas.	110

S'encarregá'l Sindicat Gremial dels consums en primer de Juliol de 1900, y desde allavors de las duas partidas ne feren una, probablement pera simplificar la feyna als fiels, extenent los rebuts aixis:

Por... kilos de tal especie.	Ptas. 110
------------------------------	-----------

Ab lo que queda demostrat—qui ho vulgui veure, pot pasar per aquesta Redacció ahont hi ha a la disposició del públich una colecció de rebuts desde 1900 a 1902—que's segueix cobrant lo 10 per 100, contra lo que la llei disposa, perque si pel mer fet d'haver combinat una tarifa única inclohenthi'l 10 per 100, creü lo Sindicat que no vé obligat a rebaixar las 28.000 ptas., vá molt errat de comptes, puig entre las bases del Concert n'hi ha una en que's disposa que tota rebaixa d'aument que fés lo govern, s'entendria feta sobre la cantitat concertada, y, per lo tant lo públich deü beneficiar de la rebaixa, perque, en cas contrari, prou hauria faltat temps pera sobrepujar las tarifas.

Posats los del Sindicat a desvirtuar las cosas, fins negan que'l dret módish sobre la pesca salada, sigui tal dret módish, sino un *derecho convencional sobre el consumo como otra especie cualquiera*. Encara que'l nom no fá res a la cosa, tenim a la vista una comunicació del Sindicat, fetxa 29 Mars de 1901, en que parlant de la pesca salada diu que son *derechos módicos*, no una sino duas o tres vegadas. Y si ab citas del *proprio cosechero* no'n té prou, anirèm a buscar lo contracte de 16 de Juny de 1886 y ab dit document a la má lo convencerem de que's tracta de *drets módichs*, com també de que'l Sindicat no compleix aquest contracte com hi está obligat.

Y prou, per ara, sobre aquest tema.

L'Ajuntament sempre espléndit ab los diners de la pubilla y sense que li demanessin, ha acordat facilitar al Sindicat fins a 14.000 pessetas si las necessita, facultant a l'Alcalde y ab las *garantias que cregui convenient*. Opinèm, que hauria sigut mellor que no s'hagués pres aquest acort per las rahons plenas de lògica que exposaren los nostres estimats amichs Srs. Txart y Rossell y'l Sr. Canellas, però com l'Ajuntament endossa piadosament la responsabilitat a l'Alcalde ab allò de las *garantias*, tenim la seguretat que'l senyor Pallarès quant arribá'l cas, posará sobre la taula, en sessió pública, la *efectivitat de las garantías que li ofereixin*, pera que'ls regidors las acceptin o las rebutgin.

Notas d'Art

Mr. Jean Lahor ha publicat una sèrie d'articles a la *Revue universelle*, en quins s'hi fá notar l'imperiosa necessitat que se sent a França de popularisar l'art; y, encaminat a n'aquest fi, demana a n'els artistas compatriotas seus que's decideixin a conrear «l'art pel poble», en substitució de «l'art pera'l poble» qu'es lo que s'ha estat fent d'ençá del darrer ters del segle XVII.

Concretantse a las manifestacions de l'art decoratiu popular, observa que, la seva desaparició o anulament a provincias és gayre bé absolut desde l'any 1789, y acusa d'aquest estat de cosas a la centralisació administrativa, agravat actualment ab l'influencia uniformista imposada per las vias de ferro a las modernas societats. Lo mal parteix de fetxa anterior al 1789, durant lo regnat de'n Francisco Ier, degut a la fundació d'una escola quin esperit s'incliná al centralisme, y segueix la seva tasca destructora fins a la Revolució y l'Imperi, en quinas épocas en Davit no fá altra cosa que continuar la tradició. Ab tot, a l'època de las *Communes* s'observa en l'art regional francès un esclat de llum de llibertat, que'l fá renaixer momentaniament pera anarse esgotant altra vegada.

Fent un estudi de lo qu'es al present l'art decoratiu a la seva terra, hi troba en lo que anomenan los francesos *l'art nouveau*,—y s'ha de fer observar qu'es l'únic que avuy impera,—una tendència marcadament cosmopolita, una mena de barreja de l'Inglaterra y l'America, de la Bèlgica y la França, de l'Austria y de l'Alemanya; aquest *art nouveau*, és clar, sols pot endursen las simpatias de la societat cosmopolita que passa del camarot del trasatlántich al vagó—restaurant y a l'hôtel, y no s'avé de cap de las maneras, aquesta societat, ab un art que desentona ab lo que dú de sos viatjes clavats dins de la retina.

Com a remey, s'imposa lo que actualment se fá a Inglaterra y Alemanya, aixó és, animar als ebanistas, argenters, cise lladors, etc.... pera que tirin endevant en lo sentit de resuscitar un art propi, conforme a la manera d'ésser peculiar a cada regió y als nostres temps, procurant que hi ressalti la personalitat del autor per ésser aquesta la principal condició de tota producció artística. Y proposa Mr. Lahor, guiantse per lo que ne ha tret dels seus estudis portats a terme en los paysos ahont avuy aquestas cosas

són veritablement atesas, proposa, deya, que s'estableixin escolas y museus d'art industrial a las regions, y, al mateix temps, casas de venda pera facilitar la sortida dels objectes per una ganancia módicta. Tota vegada que's recomana aquesta llei de treballs per la seva hermosa senzillesa, és clar qu'han de resultar menys costosos que tota aquella far-da d'objectes carregats de pretensions qu'ara s'istilan.

Per altra part, interessa que no's deixi de petja l'educació de l'obrer, procurant que s'instali en habitacions ahont la qüestió d'higiene vagi aparellada ab la part de decorat, com ja s'está fent a Lyon; que s'estenguin aquestes medis de educació als restaurants populars, decorantlos ab paystatges de linias y coloracions senzillas, y, sobre tot, que s'intenti formar una societat d'art popular, quina missió principal siga activar lo mohiment.

Una vegada educat lo poble, no hi ha dubte que l'art regional, l'art de la terra, tornarà a assolir l'importancia que tingué en los temps passats; perque, allavors la massa popular ab la seva imaginació masle y sencera, verge de preocupacions, fóra la font ahont anirían a apagar la seva set los obrers de la Belle-sa. Es aquest l'ideal de'n Jean Lahor: anteposar «l'art pel poble a l'art pera'l poble» tota vegada que'l primer, perfectament educat, estotja un cabal portentós d'inspiració, qu'es justament lo que's busca.

Una porció de cosas més s'hi exposan en los articles de l'esmentat escriptor francès; sols qu'allargariam un xich massa aquestas «Notas», que pot ser ja se'n ressenten d'aquest inconvenient. Però, l'assumpto que tractan aquells articles és tan nostre, ens interessa tant a nosaltres, que no m'he pogut convencer a mi mateix de la necessitat de reduhir las més encara. Y dich qu'es nostre o que aixis pot considerársel, perque a Catalunya, més qu'en cap altre lloch d'Espanya, quan decauhen un xich los ideals—los ideals artístichs principalment,—degut a la proximitat de la França, per una rahó molt natural, hi estenem la mirada cercant orientació; y'l camí, siga o no equivocat, que allí segueixen, decideix regularment la nostra ruta. Las mevas conviccions de mirar endins en cosas de art, y may a l'exterior per espléndit que se presenti, se referman ab l'opinió exposada per en Lahor, y és l'únic concell que a mon parer ens escau siga qui vullga que'ns lo dongui. L'art és fill del sentiment y aquest té d'exteriorisarse; aquell qui escorcollant lo fons de la seva ànima no logra trobarhi res, los que no saben espigolar la poesia que brosta en lo terror propi, gastantne de forastera sols fan una imitació de l'art veritable, que com las monedas falsas, enganyan quatre días a n'els qui no hi són entesos, però que ningú las vol tan bon punt guayta'l llautó a la superficie.

Ara, lector, ans de posar punt final, reflexionem un moment en lo que aquesta nova orientació de l'art decoratiu podria ésser beneficiosa a la nostra terra. A Tarragona principalment, que soporta una vida malaltissa, que camina anémica cap a la mort, y que s'ha de fer quelcom si és que volèm revifarla, no't sembla que l'implantació d'industrias artísticas a casa nostra fóra un remey encertat? Aquí l'art decoratiu compta ab models preciosos. Una tradició de grandas que passaren ens remoreja encara a ran d'orella. Un tercer ben disposit pera'l conreu, y un cel espléndit, y una rassa d'imaginació viril que no s'ha estinguit encara, són lo nostre patrimoni; res més ens queda, ¿qué fem....?

Decidimnos d'una vegada. Posèmhí tots las nostras energias lluytant a forsa de sacrificis, y no desconfiem d'assolir la victoria. Comensí a manifestarse l'iniciativa particular, que ja seguirán si'ls plau, o per forsa, los qui haurían de ferho de bon principi. A l'Atenèu, quina presidencia ocupa avuy una persona que més de quatre vegadas ha fet patent son amor a la nostra estimada Tarragona, un bon tarragoní qu'alcansa un grau envejable d'illustració, y qu'es artista; al Atenèu repeteix, podria iniciarse aquest mohiment, creanthi un museu d'art industrial a n'el que hi contribuiria tothom qui sentís amor a la nostra patria.

Aquest museu, obert al públich, seria pera la cultura popular moltíssim més profitós que molts ensenyansas rutinarias que'ns proporciona l'Estat, caras y defectuosas. Aquest museu, en fi, nudrit ab donatius y objectes deixats en classe de dipòsit, mobiliari, joyas, reproduccions reduhidas de pintura decorativa, objectes de metall, ferros forjats... etc.... etc.... procurant que hi tingués representació l'art antich y'l modern, seria una base forsa recomanable d'estudi pera'ls que's decidissin a emprendre la nova tasca.

QUIQUET.

Sants de la setmana

Diurne de Passió, día 16.—Sants Hilari, Agapit y Heribert bs., Abraham erm., Maria pen. y Juliá mr.—Dillúns, 17.—Sts. Patrici b., Joseph de Arimatea cir. y Gertrudis de Brabant.—Dimars, 18.—Sts. Gabriel Arcángel, Eduard r., Faustina v., y'l beat Salvador d'Horta. Dimecres, 19.—Sant Joseph, patró de l'Iglesia Católica.—Dijous, 20.—Sts. Nicet b., Ambrós de Sena dom., y Cláudia, Eufemia y Teodossia mrs.—Divendres, 21.—Los Dolors de la Mare de Deu y sts. Serapió b., Benet y Llupia abs., y Filemó y Dominno mrs.—Dissapte, 22.—Sts. Deogracias y Benvingut bs., Basili pbr. y Catarina de Génova viuda.

Quaranta horas: continúan a l'Iglesia de Santa Clara y comensarán dijous a la Iglesia de Sant Magí.

NOVAS

D'un quant temps a aquesta part no'tem ab moltíssim gust que la premsa local va deixant de recó las lluytas políticas y las intrigas personals, pera dedicar preferent atenció a assumptos que veraderament poden ésser profitosos pera Tarragona.

Sembla que entre nostres confreres se hagi despertat una profitosa competencia en tractar de qüestions locals. Aixis un dia nos parlan d'higiene, altre de projectes referents a novas industrias, altre de qüestions mercantils, y totas las iniciativas són estudiadas ab manifest zel y bons desitjos.

Al fer constar ab satisfacció's nous viaranys empresos per la premsa tarragonina, aprofitèm l'ocasió pera unir lo debil esforç de nostra modesta publicació a aquesta patriótica tasca, puig estèm convenuts de que sols oblidantse de la política y dedicant la més ferma voluntat al desenrotll dels interessos tarragonins és com lograrém pera nostra benivolguda ciutat lo renaixement de son antich esplendor.

Sab molt bé *La Avanzada*, com sab tothom que no refugim tractar de tots los assumptos que poch o molt interessin a Tarragona, puig tenim la suficient independència pera parlar clá y catalá. Ara, lo que no havèm fet ni farèm será emprendre cap campanya sistemática y per venjansa. Tractèm los assumptos ab miras més enlayradas y sense preocuparnos de si anem sols o acompanyats ni buscant l'ajuda dels demés periódichs locals.

De la qüestió del gas, n'havèm parlat sempre que la cosa ha vingut a tom y'n tornarem a parlar quan ho creguèm convenient als interessos de Tarragona; però com no venim de l'hort, és inútil que ens tirin l'am los que voldriam que traiguessin nosaltres las castanyas del foc. Aquí hi ha molta gent que fá de patró Patxitxa, y francament som ja massa grans pera deixar que'ns embarquin; si de cas nos embarquem nosaltres y quan ho fem no tornèm may ençera.

¿Què'n trauriám de sacsar l'arbre si la fruïta encara és verda?

Per lo demés, com deya en Cánovas, entre'ls nostres redactors no existeixen diferencias de criteri respecte a la linia de conducta que segueix *Lo Camp*.

Entre alguns confreres de la localitat hi ha hagut *dimes y directes*, sobre si's compleixen o no's compleixen las Ordenansas Municipals.

En un pays com lo nostre ahont lo cumpliment de la llei és poch menys que desconegut, no'n estranya que's sostingui la teoria de que no's poden fer cumplir certs manaments municipals per anticuats y poch conformes ab las costums modernas.

La llei sempre és llei y deü obehirsel per vella que sigui; però també's encaregats de ferlas y aplicarlas deühen modificarlas a mida que'ls temps y las costums cambian. Lo fet de que encara regeixin unas ordenansas de l'any 43 ¿qué proba? Donchs que no s'han cumplert may, puig de lo contrari las haurían anat modificant, sempre que las necessitats dels temps ho haguessin exigit.

Fassinse unas ordenansas novas y que es compleixin.

La penosa enfermetat que patia la distingida Sra. D.ª Concepció Solá, tingué un fatal desenllas lo dimars passats, deixant sumit en gran desconsol a son espòs nostre bon amic D. Joseph Nadal y demés familia.

L'acte de l'enterro, que tingué lloch lo dimecres, sigüé una veradera manifestació de dol, a la que hi assistí una concurrencia distingida que volgué testimoni a la familia la part que prenia en son infortuni.

Acompanyem de tot cor al Sr. Nadal y demés familia en lo dolor que'ls afegeix y'ls hi desitjèm la resignació necessaria pera soportarlo.

L'iniciativa del Sr. Gobernador recomenant a l'Alcaldia y al Sindicat de consums que s'exerceixi la major vigilancia, a fi d'evitar l'entrada a la població d'aus procedents de furts y també casa, mereix los més completos elogis.

Estèm en època de veda, mes com en aquest pays de cumplir la llei, desgraciadament, no s'hi preocupa ningú, per tot se troban perdus y cunills ferestechs que's venen a bons preus, y'l comerç de casa continúa tant actiu y gayre bé tant a la descàrada com si la veda no existís.

Una mica d'energia donchs se necessita en la persecució dels contraventors de la llei de cassa, pera evitar o per lo menys fer denunciar l'abus que actualment se fá.

Fá unas quantas setmanas que no rebèm lo setmanari humorístich *¡Cu-cut!* Ho fem avinent a l'administració del confrere.

Diurne de Passat y a la flor de la juvenut, puig sols comptava 27 anys, morí nostre particular amic D. Bonaventura Redón, germá de nostre company en la premsa D. Pere, y cunyat de nostres amichs D. Antoni Mariné y D. Martí Betriu.

La primarenca mort del Sr. Redón ha sigut molt sentida, evidenciantse las simpatias ab que comptava en l'acte de l'enterro, que's vegé concorreudíssim.

Pastillas Morelló

Obran per inhalació dels agents antissèptics, anti-catarrals y anti-asmàtics que's despenen mentres van deslentse per la boca. **TOB, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, ETC.**
Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

Acompanyem a la familia molt sincerament en lo dolor que experimenta per tant sensible pèrdua.

Nostre particular amich D. Joseph Villar Tomás, agent de l'acreditada companyia de segurs sobre la vida, «La New York», ha tingut l'amabilitat d'enviar-nos un hermós calendari anunciador de dita companyia, que resulta una verdadera obra d'art.
 Agraphim l'atenció.

Hem rebut de diferents estimats col·laboradors articles literaris qu'anirèm publicant a mida que l'espai nos ho permeti.
 Los hi preguem donchs que'ns dispen-sin lo retràs.

L'alcaldia anuncia la vacant de Recaudador y Agent executiu de l'Ajuntament d'aquesta ciutat. Las condicions que deurà requerir, estan de manifest en la Secretaria de l'Ajuntament y'l plasso pera presentar instancias demanant lo càrrech acaba'l 19 del corrent.

Nostre particular amich, l'acreditat comerciant D. Genis Pagès, ha tingut la desgracia de perdre a sa virtuosa esposa D.ª Isabel Panasachs, (A. C. S.)
 Donem lo més sentit pèsam al senyor Pagès, y nos asociem a son dolor desitjantli la més gran resignació devant de aquest infortuni.

Ahir en l'Asil de las Germanetas dels Pobres tingué lloch una sumptuosa funció ab motiu d'inaugurar-se un hermós altar, ab l'imatge del Sagrat Cor de Jesús, ofrena que n'ha sigut feta a l'Iglesia de l'Asil, per una distingida familia de aquesta ciutat.

L'altar ha sigut construït per l'acreditat artista nostre amich don Felix Ribas, a qui felicitem per son acabat treball.

Tenim noticia de que dintre de poch debutarà en aquesta ciutat una notable companyia d'òpera dirigida pel distingit mestre D. Arthur Baratta, haventse contractat pera l'òrquesta 25 professors del Gran Teatre Liceo de Barcelona.

Las òperas que's representaran serán La Bohème, Il Barbiere di Siviglia, y otras no menys celebradas, entre las que hi figura la classica obra del Mtre. Humperink, no representada en aquesta ciutat, que porta per títol «Hensel und Grete», que obtingué un èxit sorollosíssim a París.

La llista de la Companyia és de lo més complet que ha vingut fins ara, figu-

ranthi l'eminent soprano lleugera Agna Lopeleghi, las sopranos Enriqueta Casas y Suzanne Vigier, la contralt Elisa Gallinat, los tenors Pere Morera y Joseph Brotat, los baritonos Gustau Claveria, Manel Carbonell y Alfred Serazzi, los baixos Enrich Faff y Abulker Leoni y'ls comprimaris Joseph Masip y Manel Calvet, ademés d'un nombros chor d'abbós sexes.

Lo debut tindrà lloch lo dissapte de Gloria ab «La Bohème», essent d'esperar que'l públich tarragoní correspondrà als esforsos de l'Empresa omplint lo Teatre Principal.

Quan encara no tenim ni molt menys las vinyas filoxeradas replantadas, una nova plaga las amensassa, ab la particularitat de que aquesta lo mateix ataca als ceps del país que als americans.

No és estrany donchs, que hagin sembrat l'alarma entre'ls propietaris las noticias d'Italia, qu'és ahont s'ha presentat la nova enfermetat. L'anomenan «Touge», se presenta primer en las redoltes y pampols y s'extent després a las arrels.

Lo mestre d'agricultura d'Italia ha enviat a Sicilia una comissió especial pera que estudihi l'enfermetat y'ls medis de combatre-la.

Procurarem coneixer l'informe de dita comissió y'l publicarem, puig sempre serán importantíssims per nosaltres totas las qüestions que's relacionin ab las vinyas.

Lo passat dijous morí en aquesta ciutat lo Sr. D. Francisco Oliva y Aragonés, carinyós pare de nostre bon amich y company l'ilustrat professor D. Cosme.

Era'l finat un honradíssim treballador, conegut y apreciat per sas bellas prendas personals de tot lo comerç de Tarragona, entre'l que comptava general simpatias.

Acompanyem en lo sentiment al amich Oliva y a sa apreciable familia, desitjantli la resignació necessaria pera sufrir aquesta desgracia.

Hem rebut lo número 84, corresponent al mes de Janer últim, de l'interessantíssima Revista «Pel y Ploma», que ab tanta aceptació pera'ls vers amants de l'art vé publicantse a Barcelona.

En l'esmentat número, «Pel y Ploma» no fá més qu'assentar la justa fama adquirida.

Conté lo següent sumari:
 Nonell, per Pinzell.—El poemat del pá, per J. Pijoan.—El mejor rey, per Pere Moles.—La fi de l'Isidro Nonell, per Eugeni Orts.—Vent de seré, per Joan Oller y Rabassa.—Novas y vellas.

Los grabats son tots dedicats al genial artista L. Nonell de quin publica un hermós retrato per R. Casas, sent los demés una escullida colecció de vintisis dibuixos del esmentat Nonell.

¿Quí es que per edat que tingui no voldrà conservar lo primitiu color dels seus cabells? Pera conseguirho lo perruquer CASALS posehix un procediment indi, purament vegetal, que no toca en lo més minim lo cutis, reproduheix lo cabell y priva sa cayguda.

TIP. DE FRANCESC SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

Ibarra y C.^a de Sevilla
 Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia de 20 Mars lo vapor **Cabo Palos** son capitá E. Gandra, admetent càrrega y passatgers pera els citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

W. Jesinghaus y C.^a
 DE GÉNOVA

Serveix fixo cada dotze dias entre aquest port y'ls de Niza, Génova y demés ports d'Italia, ab trasbord pera América.
 Sortirà'l 25 de Mars lo magnífich y ràpid vapor **Germania** admetent càrrega.
 Son agent: D. Antoni Mariné.

Aznar y C.^a y La Actividad
 DE BILBAO

Pera Liverpool sortirà d'aquest port lo dia 18 de Mars lo vapor **Diligente** admetent càrrega.
 Pera Londres y Amberes sortirà de aquest port del 22 al 24 del corrent lo vapor **Mallorca** admetent càrrega.
 Son agent: D. Antoni Mariné.

ANTIGA COOPERATIVA

DE **Joseph Domenech**

(é carrech d'Antoni Verdú)

Acreditat establiment de comestibles de superior qualitat; cafès, sucres, formatjes, conservas; sigróns, fetsols, manteca, xacolata, pansas, olis, galetas, espelmas, pastas pera sopa y altres especies. Preus baratíssims.

Carrer de S. Francesch, núm. 21

Noyas
 Las que vulgan treball pera sa casa y per tot l'any, poden dirigirse a **Joseph Sollano**, tenda de robas, carrer de Merceria, 6, sota las Voltas.—Tarragona.

Joan Ruiz y Porta
Procurador
 Méndez Núñez, 16, 2.º—TARRAGONA

EN VENDA

Ho está la casa número 1 del carrer de Civaderia d'aquesta ciutat, que toca ab l'Iglesia de San Miquel del Plá.
 Informará lo notari D. Simó Gramunt San Agustí, 19 1.er

En Ramón Nolla y Martí

METGE Y CIRURGIÁ
 ha mudat son domicili y gabinet de consultas a la Plassa de Sant Miquel núm. 3, segon pis.
 Reb de las 11 del matí a las 4 de la tarde.

D. FRANCISCO OLIVA Y ARAGONÉS

HA MORT LO DÍA 13 DEL MES QUE SOM

(A. C. S.)

Sa viuda donya Maria Toda, fills don Cosme, donya Consol y donya Esperansa, fill polítich don Francisco Sabater, germanas políticas donya Teresa Vernet y donya Teresa Bargalló, cusins, nebots y demés parents, al participar a sos amichs y coneguts tan sensible pèrdua, los hi pregan se servescan assistir als funerals que en sufragi de l'ànima del difunt, se celebrarán lo vinent dimars, dia 18, a las deu del matí en l'Iglesia parroquial de Sant Joan, de lo que'ls quedarán per sempre agrahits.

Tarragona 16 de Mars de 1902.

D.ª Concepció Solá Mallolis

MORÍ LO DÍA 11 DEL CORRENT A LAS DEU DEL MATÍ

Havent rebut los Sants Sacraments

(A. C. S.)

Son desconsolat espós D. Joseph Nadal, germá (ausent), germanas, cunyats y cunyadas, tia, nebots, nebotas, nebots y nebotas políticas, cosins y demés parents, al demanar a sos amichs y coneguts preguin per la difunta, los hi agrahirán se servescan assistir als funerals que en sufragi de sa ánima se celebrarán dimars, dia 18, a dos quarts d'once del matí, en la parroquial Iglesia de Sant Francesch.

Lo dol se despedeix a l'Iglesia.

Tarragona 16 de Mars de 1902.

D. Bonaventura Redón y Serrá

Morí lo dia 9 del actual als 27 anys d'edat

(A. C. S.)

Sos afligits, germá D. Pere, germanas donya Maria, donya Josepha y donya Joaquima, cunyats D. Antoni Mariné y D. Martí Betriu, oneles, tias, nebot y demés parents, al participar a sos amichs y coneguts, que involuntariament no haguin rebut esquela, tant sensible pèrdua, los hi pregan se servescan assistir als funerals que'n sufragi de l'ànima del difunt se celebrarán demà dilluns, dia 17, a dos quarts de deu del matí, a la parroquial Iglesia de Sant Francesch, per lo que rebrán especial favor.

Lo dol se despedeix a l'Iglesia.

Tarragona 16 de Mars de 1902.

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

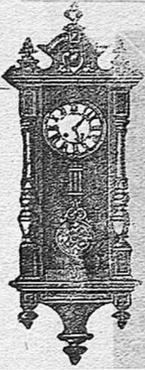
Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escrófulocrónica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten per aquests casos, vaig ensajar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Sisoniz**, Catedràtic de Barcelona, abdominals (Enteróptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona. Exigeixis lo llegítim **Xarop Climent SALUD**, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Ha- vent presentat a la meua clínica la Sra. D.ª N. N. afectada de **Cloro-anemia**, ab irregularitat en la menstruació, marcada de gana y de foras, vaig prescriureli lo **Xarop Climent marca SALUD**, y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrà appetit y foras y se li regularisaren las reglas.—**Dr. Letamendi**.

Maquinaria agrícola, industrial y vinícola
Complet assortit en ferreteria
Marceli Vicens
APODACA, 27, TARRAGONA
Únich representant en aquesta provincia de pimportant casa de Barcelona, Srs. Ignaci San- lere y C.^a, constructores d'aradas y bógits pera fondas llauradas y demés máquinas agrícolas

LA JOYA DEL CENTRE
ESTABLIMENT DE BEGUDAS
DE
JOSEPH RIOLA
22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22
Se despatxan tota classe de vins y licors de las més acreditadas marcas á preus molt económichs.
Se serveix á domicili.

La confiança
SASTRERIA DE EMILI PUJOL
9, Unión, 9
TARRAGONA

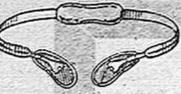

RELOTGERIA
DE
F. RIGAU
Baixada de Misericordia, 14
TARRAGONA

Gran assortit de re- llotges de totes clas- ses y preus. Taller de composturas.

La Menorquina
PASTELERIA Y CONFITERIA

DE
Ramón Montserrat
Major, 32, cantonada al del Abad Tarragona
Aquest establiment ofereix al públich á més de tot lo relacionat ab sa classe la especialitat en guirlaxes del Pilar y Bel- gas.—Cafés torrats diariament.—Xerez y Xampany de totes marcas.
Se serveixan botas y bateigs

Gran fabrica de braguers
34, Unión, 34
Hernadios (TRENCADES)

Aquest establiment compta ab los avenços mes moderns y práctichs que la ciencia re- quereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopédichs. Especialitat en lo braguer Articular Re- gularador Sistema Montserrat y ab lo tracta- ment de las trenaduras.
Grans existencias en braguers de goma pera la curació radical de las trenaduras congénitas y adquiridas de l' infancia y tot lo concernent á Cirujía y á Ortopedia.
Casa recomenada per tots los senyors met- ges que dan tingut ocasió de conèixerla, tant per los gèneros de son catàlech com per los preus reduhids.

PERE MONTSERRAT, Unión, 34.—TARRAGONA

BOTIGA DE VARIS GENEROS

J. GUÉLL
39, Major, 39.—TARRAGONA
Capas de 3 á 15 duros
Gran existencia en capas de classe superior ab elegants y variadas giras á preus de fabrica.
Ademés hi ha un complet assortit de gèneros pera senyoras y senyors, propis de la present estació.
Camiseria, sastreria y gèneros de punt. Mundos, parayugas y cotillas.
Llenols de cotó, de 8 pams ample per 13 y 11/2 de llargh, á 10 rals un.

Tancat los dies de festa
39, Major, 39.—TARRAGONA

Emulsió Nadal
ES LA MILLOR

fosfats de cals y de sosa. Aprobada y recomenada pel Colegi Medich oficial de Barce- lona y analicet per Dr. Bonet, catedràtic de Farmacia á l'Universitat de Madrid. Es ali- ment, lleminadura y medicament tónich y estimuland del desentrotlo físich; aumenta la secreció de la llet; ajuda la creixensa dels ossos y li trenca las dens; d'efectes positius en las embracadas y en l' infancia. Es crema clara, blanquíssima y la mes agradable (s' con- serva sempre.)
Cura la tos, catarros, bronquitis, tisis, es- crúfulas, hinfatisme, raquitisme, debilitat, po- re, reumatisme, diabetes, etc., etc.
Rebutja las similars y estrangeras, que no reccipian despatxans ni prenen los bons es- panyols de venda, en tolas las farmacias.
Depòsit: Dr. Andree L. Gaza Barcelo- na G. Garcia, Martín y C.^a y Fernandez, 4, Madrid y en tolas las capitals y poblacions importants, M. Nadal, Tarragona.

Pianos

de las acreditadas fábricas de Chas- saigne freres, Ortiz y Cussó.
Armoniums y tota classe d'instru- ments de música.
Se'n llogan de nous y usats á preus convencionalis, desde 10 pessetas al mes.
S'afinan y componen tota mena de instruments de música á preus reduhids.
Antich y acreditat magatzem de música de

ANTONI ICART Y ALASÁ
23, San Agusti, 23.—TARRAGONA.—23, San Agusti, 23

SORPRENENT VERITAT!!

Unica y veritable ocasió pera gastar béls diners en regalos, quin valor sobrepu- ja á son cost. Objectes d'or de lley garantizat (18 quilats) ab hermosissims y ex- pléndits brillants, químicament perfectes, de mes valor que'ls veritables per llur constant esplendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

5.000 PESSETAS

se regalan á qui distingeix aquests brillants Alaska dels llegítims. Gran premi á l'Exposició de París.

Anell pera caballer, or brillant.	50 pessetas
Idem pera idem (brillant molt grós).	100 »
Agulla, idem idem.	25 »
Idem, idem idem (brillant molt grós).	50 »
Anell pera senyora ó senyoreta, idem idem.	25 »
Arracadas (parell) pera senyoreta, idem idem.	25 »
Idem pera senyora, idem idem.	50 »
Idem pera idem (brillant grós).	100 »
Idem pera nenas (gran regalo).	25 »

S'envian franch de tot gasto per correu, en caixetas certificadas y declaradas mercancias pera tota Espanya y illas.
No s'enviará cap remesa que la petició no vagi acompanyada de son import en bitllets del Banc d'Espanya, en carta certificada ó valor declarat.
Envís la mida dels anells presentla ab un fil á l'entorn del dit.
No's fan descomptes; no's concedeixen representacions, ni s'envian catàlechs, dibuixos ni mostrars.
A tot comprador que no's conformi ab la mercancia, se li retornará immediata- ment son import.
Dirigíse al representant únich de la Societat Or y Brillants.

Am: Alaska, G. A. Buyas, Corso Romana, 18, Milán, (Italia).

Lo Dr. Jordán

CIRURGIA DENTISTA
Ex-alumne del Colegi Espanyol de Dentis- tas, Ex-operador de la casa del Dr. Treviño, Madrid, etc.
Participa á sos nombrosos clients y al pú- blich en general, que relacionat ab las mel- loras casas estrangeras, pot oferir dents arti- ficials á preus molt ventajosos.
Pera las operaciones odontológicas que dit senyor practica, compta ab tots los aneste- síchs fins al día coneguts.
PLASSA DE PRIM 2, PRINCIPAL, REUS
Opera á Tarragona los dimars de las 9 del mati á las 5 de la tarde y los divendres de 3 á 5 de la tarde
RAMBLA DE SANT JOAN 70, ENTRESOL

Calorificació per petroli

Economía Comoditat
BON CALOR SENS OLOR
Higiene ni perill
Calorifer DITMAR
PR. 15 PESSETAS PER TOTA ESPANYA
MARIÁN CLANXET
Carrer de la Unión, 13, Tarragona

Farmacia Plana

al costat de la antiga
CASA FIGUERAS
REAL, 6.—Tarragona
Provista de medicaments moderns adqui- rits d'origen.—Complet assortit de medica- ción pera curas antipélicas.—Especialitats na- cionalis y estrangeras.
Ayguas minero-medicinals
TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras
Real 6, cantonada Rebolledo 20
En aquesta casa trobará la industria, la agricultura y las arts, un complet surtit de drogas, sulfat y primeras materias pera abo- nos ab riqueza garantida y de importació di- recta.
PREUS LIMITATS VERITAT
Sofre FLORESTILLA de la millor marca
TARRAGONA

TOTHOM FOTÓGRAF

Á LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICHS
DE
SEBASTIA CARDONA
Trobaran los aficionados á la fotografia un assortit complet de cambras, trespeus, cubetas, prempas escorredoras, d'oposits d'aygua, esfumadors, calibres, fanals de varias formas, cartolinas, paper citrat Lumiere, paper bromurat lífort, placas porcellanas, targetas postals sensibles, estereoscópios y vistas estereoscópiques y bany virant combinat
Dipositari del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca «Tambour».
Cambra instantánea. Llamp exprés
9 per 12 ab 12 chasis 70 pesetas.
9 per 12 ab 6 » 45 »
9 per 12 ab 12 » 100 »
9 per 12 ab 6 » 40 »
Exprés minimum 6 1/2 per 9 ab 6 » 13 »
6 1/2 per 9 ab 6 extra 13 »
9 per 12 » 70 »
9 per 18 » 110 »
de campanya instantánea Periscope-Delta (Stereoscópica)
1 inch lo gust de participar á una nombrosa clientela, que he rebut las cambras Stereoscópicas (Delta-cartouche) ab propietat de pogue aplicar placas y pelliculas. Premiada á l'exposició de París ab me- dalla d'or. Unica casa á Espanya que s' troban en venda.

REVELADOR CARDONA
Únich en sa classe per ser lo més ràpit, no s'altera ni taca
PREUS SENS COMPETENCIA
SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓN DELS CLIENTS
APODACA, 27, Y PLASSA D' OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

EXCELCER

En Llanas ven uns paraigues de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bó, que resisteix tota proba al devall d'un canaló.
Ademés, també té uns vanos ab uns pintats tan rebóns, que ni Rafael ni Murillo los podrian fer milló, apropiat per regalos; causan gran admiració.
Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totes menas que son molt barats y bons.
Millor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.
26, COMTE DE RIUS, 26

Quintana y Torres

Guanos ELEFANT
de composició garantida propis pera hortali- sas, cereals, llegums, farratjes, arbres fruitals, vinyas, etc., etc., especials pera cada cultiu.
Materias químicas y minerales de gran po- der fertilizant. Despuilas: según, segonnet, trits, farina, cuarta y segona. Preus ventajosos.
Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona
Gran Saló de Ferruqueria
SABATE GERMANS
52, RAMBLA DE SANT JOAN, 52
Los propietaris d'aquest establiment tenen lo gust de oferir al públich lo major esmero en tots los serveys. Especialitat en treballs de cabell per difícils y artístichs que sigan. Com- plet assortit de perrucas y demés postissos pera teatre que's llogan á preus arregliats.

Serveys de la Companyia Transatlántica
DE
BARCELONA

Línias de Cuba y Méjich.—SERVEY DEL NORT.—Lo dia 16 de Mars sortirà de Bilbao lo 19 de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII** directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera litorals de Cuba y pera Costafirme y Pacífich ab trasbord á Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia, y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, també ab trasbord á Habana.

SERVEY DEL MEDITERRANI.—Lo dia 25 de Mars, sortirà de Barcelona, y'l 30 de Cadiz, lo vapor **Manuel Calvo** directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units y litorals de Cuba. També s'admet pas- satge y càrrega pera Puerto Plata, ab trasbord á Habana.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Marssortirà de Barcelona, y'l 13 de Málaga y el 15 de Cadiz, lo vapor **Montevideo** directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanita Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord á Ha- bana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich pera quals ports admet passatge y càrrega ab billets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata ab trasbord á Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord á Habana.

Línia de Filipinas.—Lo dia 20 de Mars sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitjas, lo vapor **ALICANTE** directament pera Port-Said, Suez, Aden, Colombo, Singapur y Manila, servint per trasbord los ports de la costa oriental de Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 2 de Mars sortirà de Barcelona, l' 3 de Valencia, l' 5 de Málaga y'l 7 de Cadiz lo vapor **Reina M.ª Cristina** directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires. Admet passatge y càrrega pera Rio Janeiro, Santos, Punta Arenas, (Chile), Coronel y Valparaiso, ab trasbord á Cadiz al vapor de la Línia del Brasil.

Línia de Canarias.—Lo dia 17 de Mars sortirà de Barcelona y'l 22 de Cadiz, lo vapor **M. L. Villaverde** directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife; retornant per Cadiz, Alacant, Valencia y Barcelona.

Línia de Fernando Poó.—El dia 25 de Mars sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, el vapor **San Francisco** pera Fernando Poó, ab escalas en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d' Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cadiz: dilúns, dimecres y divendres.
Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissaptes.
Pera més informes dirigirse á son agent **D. Emili Borrás**

Y'L MES ECONÓMICH

Ab lo bech

AÜER

DE TOTS LOS SISTEMES CONECTES

DESCONFIIN DE LAS IMITACIONES
Pera la venda y conservació dels mecheros dirigirse al representant
Marian Clanxet, CARRER DE LA UNIÓN, 13, Tarragona

CONFITERIA

DE
Joan Serra
23, COMTE DE RIUS, 23
En aquest antich y acreditat establiment hi trobaran un gran assortit de dolços exquisits y vins y licors del pays y extranger de totes classes y preus.
Serveys completos pera casaments y bateigs.

SOCIETAT GIMNASTICA

higiénica y hidroterápica nocturna (9 á 12 nit)
DIRIGIDA PER LO PROFESSOR TITULAR TO- más MARTÍ Y FILL, EN SON GRAN ESTABLIM- ENT, RAMBLA DE SANT JOAN, 38, ENTRA- DA PER LA FATXADA LATERAL Ó PER LO CA- RRER D'ADRIÁ
Títul de socié 5 ptas.
Per un any 15 »
Quotas que'ls Srs. Socis podran satis- fer lo dia del seu ingrés ó durant los qua- tre primers mesos á rahó de cinch pes- setas.
En iguals condicions s'admeten abo- nats anuals á 25 pessetas poguent disfru- tar del gimnassi desde las vuit del mati á darrera hora de la nit; excepció de la classe especial y reservada al sexe femeni.
Edat mínima 20 anys.

Fábrica de Gel

DE
EMILI TURRÓ
SANT MIQUEL, 31, TARRAGONA
Se recomana per la baratura dels preus y la promptitud del servey á domicili.

SABATERIA

DE
Teresa Salas
MAJOR, 8 (Cantonada al carrer de Caballers)
Gran assortit de calsat negre y de color. Preus baratissims.
Especialitat en los calsats á mida.

GABINET Y CLINICA DENTAL

DE
A. PONS ICART
SAN AGUSTI, NUM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA
Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.
Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.
Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.
Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de tolas classes.

COLONIALS Y QUEVIURES

DE
Joseph Cardona
Fruyts colonials y conservas de tolas classes. Vins, licors y xampany. Formatges, manie- gas, embutits, ceras, cafés, xacولات, sucres y pastas pera sopa, etc.
Portalet, 1 y Plassa de la Font, 51.—Tarra- gona.

CAMISERIA DE PUU BRU

Acaben de febre tolas las novetats pera la propera temporada. Extens assortit de corbatas, pa- nyos, gèneros de fil, de punt, etc., etc. Ver- table perfecció en la confecció de camisas pera home y roba blanca de senyora.
Comte de Rius, 24.—TARRAGONA

DEMANEU LOS SECADORS

exquisit licor popular de Catalunya.—
SOLERY MAS.—Vilafranca del Pa- nadés.

CONFITERIA

DE
CABRÉ GERMANS
34, Carrer Major, 34, Tarragona
En aquest establiment s'hi trovará un gran assortit de galetas, vins y licors de tolas clas- ses tant del pays com del estranger á preus sumament r. juhuts.
Especialitat en encàrrechs pera casaments y bateigs. Avisant ab anticipació s'elaborar- rán lo exquisits dolços inglesos BATS VIC- TORIAS y LOCH JANOHAS.
Especialitat en el saborós pastel ESPOA-RUS

SABATERIA

DE
Francesch Potau
Rambla St. Joan, 52.—Tarragona
Calsat á mida
Perfecció
Baratura
Promptitud
Rambla St. Joan, 52.—Tarragona

Ayguanaf SERRA

Aquesta triple aygua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. Al engrós importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Reus
A la menuda: Farmacia del Centro.—Tarragona.—Demanar AYGUA NAF SERRA